

RIKSADVOKATEN

Justis- og beredskapsdepartementet
Politiavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Sendes også per e-post: postmottak@jd.dep.no

DERES REF.:
2014-01470-4

VÅR REF.:
2014/01449-004 KRI/ggr
552.2

DATO:
28.11.2014

HØRINGSVAR – NY VÅPENINSTRUKS FOR POLITIET

Det vises til høringsbrev av 18. august d.å. vedlagt utkast til ny våpeninstruks for politiet, og senere korrespondanse hvor høringsfristen ble utsatt til 28. november s.å.

Høringen har vært forelagt statsadvokatene. Det nasjonale statsadvokatembetets hørings svar av 14. november s.å. vedlegges.

Riksadvokaten har følgende bemerkninger til forslagene i høringsbrevet og utkastet til instruks:

Generell bevæpning i politidistrikt og særorgan

Forslaget om å instruksfeste myndighet for Politidirektoratet til å beslutte generell lokal bevæpning i enkelte politidistrikt eller særorgan, jf. utkastet § 9 (1) bokstav c jf. § 9 (2) bokstav d og § 9 (5) bokstav e, er etter riksadvokatens syn ikke godt nok utredet til at man kan ta stilling til det nå.

Spørsmålet er ikke utredet av arbeidsgruppen. Et så avgjørende og prinsipielt viktig spørsmål bør etter riksadvokatens syn utredes grundig, ikke minst i lyset av prinsippet om et ensartet politi. Dersom det skulle være aktuelt å innføre generell bevæpning av norsk politi, så bør dette formentlig behandles av Stortinget.

Det vises for øvrig til Det nasjonale statsadvokatembetets hørings svar med henvisning til Kripos' høringsuttalelse.

Pkt. 3.2 Endring av våpeninstruksens rettslige forankring.

Arbeidsgruppen foreslår å la Politidirektoratet avgjøre hvilke våpen og hva slags ammunisjon politiet kan benytte. Vurdert opp mot det offentlige engasjement i spørsmålet om hvilken ammunisjon norsk politi skal benytte, bør en vurdere å opprettholde dagens ordning med Justis- og beredskapsdepartementet som myndighetsorgan i dette spørsmålet.

Pkt. 3.3 Endring i bevæpningskompetansen

Med en fremtidig organisering av politiet i færre politidistrikter synes det adekvat å legge beslutningskompetansen for bevæpning til operasjonsleder i de akutte og farlige situasjonene. Dette forutsetter at operasjonsleder besitter den nødvendige kompetanse.

Når politisjef foreslås som beslutningsmyndighet ved de planlagte bevæpningsoperasjoner, bør definisjonen i utkastet § 4 av "politisjef" endres til kun å omfatte politidirektør, politimester, sysselmann og sjef PST/PHS/PU/PU. Tilsvarende gjelder beslutning av tjenestepersoner som angitt i utkastet § 9 (5). Det bør ikke oppstå noen tvil om hvem i linjen i politiet eller i særorganer som besitter kompetansen som er regulert i instruksene. Myndigheten bør kun tilligge én person i organisasjonen. I disses fravær vil det i så fall være fungerende politidirektør, fungerende politimester osv. som besitter kompetansen som "politisjef".

3.4 Vilkår for å bruke skytevåpen

I del II Lagring bør det formentlig spesifiseres hvilke motoriserte patruljer ordinær og fremskutt lagring av våpen omfatter i § 6 (3) og § 7 (1), herunder om det også omfatter båt-, helikopter-, motorsykel- og snøscooterpatruljer.

Til utkastet § 9 (1) bokstav a og b og § 9 (3) bemerkes at det bør presiseres at bokstav b omhandler planlagte aksjoner, mens bokstav a gjelder de akutte, skarpe situasjoner som angitt i høringsbrevet. Formuleringene i utkastet kan være egnet til å skape uklarhet om hvem som har kompetanse til å beslutte bevæpning etter de to alternative bestemmelsene. Det bør videre presiseres hva som ligger i begrepet "spesielle tilfeller" i utkastet § 9 (3), herunder hva er forholdet mellom § 9 (1) bokstav b og § 9 (3), og hvilke tilfeller faller inn under vilkåret i § 9 (3) som ikke omfattes av § 9 (1) bokstav a og b.

I utkastet § 9 (4) bokstav a bør det etter alt å dømme angis hva som kreves for at et politidistrikt er "ansvarlig for oppdraget".

3.5 Bistand fra Forsvaret til politiet

Etter riksadvokatens skjønn bør våpeninstruksene angi hvilke skytevåpen Forsvaret kan benytte når det bistår politiet, og det bør presiseres i instruksene at personell fra Forsvaret er underlagt politiets ledelse når de bistår politiet. Det bør videre presiseres i våpeninstruksene at forsvarers personell er underlagt det samme regelsett når de bistår politiet, og med de endringer dette krever i bistandsinstruksene. Håndvåpeninstruksene for Kystvakten bør i samsvar med utvalgets forslag også justeres i samsvar med endringer i våpeninstruksene for politiet.

3.6 Endringer i reglene for rapportering av våpenbruk

Etter straffeprosessloven § 67 syvende ledd jf. påtaleinstruksene § 34-6 annet ledd skal det iverksettes etterforskning når noen dør eller kommer til alvorlig skade som følge av politiets tjenesteutøvelse. Spesialenhetens plikt til å etterforske gjelder uavhengig av om det er mistanke om et straffbart forhold eller ikke. Og polititjenestemenns plikt til å rapportere oppdrag hvor det er brukt eller truet med skytevåpen til Politidirektoratet i utkastet § 19 (1) viderefører gjeldende våpeninstruks § 23.

Spørsmålet omtalt i arbeidsgruppens pkt. 9.5 og forslaget til instruks § 19 (2) bør etter riksadvokatens mening utredes grundigere og vurderes av Stortinget.

De hensyn som begrunner selvinkrimineringsvernet ved polititjenestemannens rapporteringsplikt kan etter omstendighetene også gjelde for disiplinærbeføyelser overfor

ham, så vel som ved strafferettslig forfølgning. Det er heller ikke gitt at det vil være i polititjenestemannens interesse at det er et bevisforbud mot at rapporten benyttes i etterforskning mot ham. Det vises til Rt 2009 s. 801 avsnitt 29, hvor problemstillingen er berørt. Det er også et spørsmål om et eventuelt bevisforbud ikke bør instruksfestes, men heller reguleres med hjemmel i lov, eksempelvis ved en egen bestemmelse i politiloven. Det vises til vedlagte høringsuttalelse fra Kripos om bevisforbudsbestemmelsene i henholdsvis vegtrafikkloven § 49, luftfartsloven § 12-24 og jernbaneundersøkelsesloven § 22. Under enhver omstendighet synes spørsmålet å være av en så prinsipiell karakter at dette ikke bør instruksfestes, men forankres i lov.

Knut Erik Sæther
ass. riksadvokat

Katharina Rise
førstestatsadvokat

Vedlegg